SETOMAA
Noortõ leht

Medalid rinda Taarka viimasel etendusel

Taarka nimeline memoriaalturniir" Obinitsa staadionil kogus rohkem osalejaid kui möödunud aastal. 30. juunil katsusid lauluema nimelisel võistlusel jõudu Taarka trupi liikmed, näitlejad, kohalikud ja lavastaja. Vastupidiselt kohalikele olid näitlejad spordiväljakul väga tublisti esindatud. Lavatöölisedki ei jäänud kõrvale. Publikust ergutas tublilt võistlejaid omi parimaid tulemusi näitama. Võisteldi järgnevatel aladel: umbes 30 meetri jooksus (vahemaad polnud võimalik täpselt määratleda), kettaheittes, paigalt kaugushüppes, odaviskes, kolmikhüppes, kuulitõukes ja pikamaa jooksus (üks staadioni ring). Lõbu oli laialt nii võistlejatel, kui ka pealtvaatajatelt. Eks neid eriskummalisi poose ja kukkumisi oli omajagu, mis paljudel naeratuse suule tõid. Auhinnalisi kohti veel ei avaldatud aga eks see oli näha, kes kõige kiiremini jooksis. Autasustamine leiab aset viimasel Taarka etendusel 6. augustil. **Enna Juhkam**

KIRRIV PÄIV. Foto Ilmar Vananurm

Mu süä kisk folgi perrä

Hõrna Maarja

Viljandih...

Juuli lõpuh om saanu' traditsioonilisõst pidost Viljandih Pärimusmuusika festival. Sjoo aastaka oll teemast lõõtspilli'. Tuuperäst oll suurõmp rõhk pantu ka lõõtsalistõlõ parkidõlõ. Rahvast oll veiga pallo ja õga aastaga tulõ mano. Kohati paistus, õt tegu olõi inämp rahvakultuuri huvilistõ pidoga vaid hoops üte suurõ niisama olõmisõ üritusõga. Rahvas tulõ kokko, kõnõlõs juttu, hulk müüdä Viljandi uulitsit ni ku höste lätt, jõud mõnõlõ kontserdilõ kah. A ku õks tahat kullõlda ja ringi kaia' sõs tuud saat. Esi jõudsõ ma peris pallodõlõ kontserditõlõ. Valiku teie tuu perrä, miä tiidsõ hää olõvat vai mis paistu sääne põnnõv. Olõs üttegi esinemist, kost ma olõs tulnu är' kural meelel. Õgast esinejast võti määntsegi hää tundõ üteh. Kõgõ rohkõmp minno üllat ja olõmisõ hääst tek' Subrjatki, kinkõlõ tausta mängse eesti punt AveNue. Sjoo kontsert kujutas hindäst ni peris puhta rahvamuusika pallu, ku ka veidokõnõ tugõvampa tehnikaga üle mängtü etteastõit. Kuigi veiga höste läts kõik tu umavaihõl kokko ja veiga hää oll kullõlda ja tansi. Rahvast oll kaema tulnu pallo ja kiäki es jää' niisama vahtma vaid tantsõ ja laul üteh. Oll nätä', õt Subrjatki läts rahvalõ höste pääle. Kuigi saai üle egä ümbre minnä' ummist Zeto tsurrist, kiä andsõ puulääva õdagu veiga tugõva kontserdi. Aura telk on paksult inemisi täüs. Ums mängostiililt omma' tsura' hinnäst tävvendänü' ja vahtsit lugusit tull, ku käüsest. Väliskülälistõst jäi silma iiri Altan. Sjoo punt om kogo maailmah näüdänü hinnäst veiga hääst külest. Pääle on ta publikulõ veiga höste lännü. Egäs sõs folgil ka tõistmuudu olõs. Kindlahe tulõ är märki ka viil eestih üts veiga tuntu ja tasõmõl rahvamuusika ansambli – Virre. Ummi ilositõ pillilugudõga võitsõ ta jälki mu süäme. Kõgõ om Viljandi folgiga üteh käünü ka Untsakatõ kontsert. Sjookõrd oll nail kats ülesastmist. Ku huvvi om, sõs tasus folki õks egä aasta külästädä, kuigi veido hallõ om kaia', õt säänest peris puhast ja vanna rahvalaulu kuulõt sääl õks vähemp ja vähemp.

ja Verskah!

Verska kultuurikeskus võtt sjoo aasta ette üte vahtsõ tegemisõ. Teost sai sääne üritus nigu Seto Folk. Kuna ülesastjit oll pallo ja ülesastmisõ' õgal ütel ummamuudu, sõs panti pidolõ ka kohanõ nimi – Kirriv Päiv. Nii tä läts kah. Päiv oll veiga kirriv ja ilolinõ. Es takista setosid ja külälisi väigokõnõ vihmasapin egä pisot jahhe ilmakõnõ. Pia kõik Setomaa ja seto koori' ni ansambli' sai hinnäst näüdätät. Inne suurt kontserti avati ka kolm opmis tarrõ. Sääl sai kullõlda ja esi' üteh laulda' meeste ni naistõ leelot ja veidokõsõ käsitüüd tettä'. Peris võimas oll üle pikä ao jälki kullõlda seto miihhi laulu ka Liinatsurri käest. Ku võimõndus vihmaga vingerpussi mängse, õs sekä' tuu mi miihhi. Naidõ laul kõlasi üle Verska laululava platsi ka niisamalda veiga tugõvalt ja võimsalt.Peräst õdagu sai viil tansi Untsakatõ perrä. Höste õnnestunu pido oll. Paistu õt inemisõ' jäivä' rahulõ ja tantsupõrand sai kah peris höste sissõ tanstu. Tahas luuta, õt tulõva aasta jalki sääne pido ette võetas.

Kolmõ ansambli pärimusmuusikalaagri Verskah

Mõtõh, tettä' sääne laagri, tull Verska kultuurimaja juhataja kohusõtäütjält, Vabarna Janelt, kiä ansambli Zetodõ edesisõ hää tegevusõ nimel tahtsõ tettä' laagrit, koh tsura' saasi' kokko mängi tõisi ansambli nuuriga. Sjoo laagriga oll hää näüdätä, ku veiga om vajja üteh ansamblih umavaihõl höste läbi saia' ni üteh asjo märgota'. Laagri kolm põhimärgotust olliva': kultuuridõ ja loomingutõ järjepidev vahetus, panda' üteealitsõ' rahvamuusikahuviga noorõ' umavaihõl sagõhõmpa läbi käümä ja naidõ silmaringi laiõmpast tetä', nuuri muusikalisõ ühisosa ja pärimusliku muusikamaitsõ kujundaminõ. Laagrist võtt ossa viil kats ansamblit pääle Zetodõ: ansambel Murre Mäksa vallast ja Fibrill Võrost. Kokko panti kolm vahtsõt ansamblit ja õga päiv opiti erinevä iistvõtja käe all miäkit vastavalt sõs Zetode, Murre vai Fibrilli loomingust. Ku muusikategemisõst noorõ' veido väsünü olli', sõs sai kallu püüdä' ja sporti tettä'. Korvpallilahing Zetodõ ja Murre vaihõl jäi viiki. No mudoki tull sääne seis tuuperäst, õt Zetodõ trummar es saa' mängust ossa võtta. Õdaguti sai üteh kuuh jämmitu ja höste aigu veedetu. Üts ansambli andsõ õga õdagu kontserdi. Kõik laagrist ossa saanu' noorõ' jäivä' veiga rahulõ ja tuuperäst tull märgo tettä' sääne laagri traditsioonilisõst. Ku höste lätt, sõs järgminõ sääne Pärimusmuusikalaagri tulõ jo tulõvasõl aastal ja tuu kõrraldas kas Mäksa vai Võro vald. **Jalmar Vabarna**

Pillilaager Küllätüväs

Neljandat korda toimunud Küllätüvä pillilaagris Rikka-Ivanni talus oli võimalik õppida erinevaid pille, teha käsitööd, laulda, tantsida ja palli mängida. Tänavuse laagri põhirõhk oli kahel pillil – karmoškal ja kandlel. Tuule Kanni ja Milja Udrase käe all said noored selgeks kandlekeelte tinistamise ja Siim Sarv ning Toomas Valk õpetasid karmoškalt helisid välja võluma. Õpitut näitasid laagrilised juulikuu esimesel päeval toimunud Küllätüvä külapäeval. Laagrist võttis osa ka Mikitamäe valla neiu Sanna Vako, kes rääkis veidike, mida laagris tehti.

Millega te seal laagris siis õigupoolest tegelesite?

"Õppisime koos toreda õpetaja Tuulega kannelt ja käisime ujumas. Külapäeval esinesime lugudega, mida me olime õppinud. Külapäeva õhtul me tantsisime, mängisime, laulsime ja mängisime kannelt. Me kõik leidsime uusi sõpru. Üks naljakas juhtumine oli see, kui me hakkasime öösel magama minema, siis tulid Obinitsa poisid ja lasid peaaegu kõigi telgid maha. Meie oma jätsid üles. "

Millised muljed Sulle sellest laagrist jäid?

Väga tore oli. Õpetajad olid ka toredad. Järgmisel aastal tahaks veel minna.

Teele Saarestik

"Nii kavva ku mäletä, olõmi õks Mõlapäävä käünü'"

Petseremaal, Mõla küläh om õga aasta peetü Mõlapäivä. Sjoo om tuu kandi kerigupühä, kohe tulõva kaema ka pallo' Petserimaalt Eestimaalõ är' tulnu' inemisõ'.

Pääle kerkot, nigu õks kombõst om, peetäs kirmaskit. A keväjä palli Pokolduva puul kulupalamisõga külä maaha. Tuuperäst õs tihka mi sjoo aasta sääl kirmaskit tettä'. Lätsimi Kossolkahe, koh hää Lättemäe perrerahvas meid vasta võtt ja kostit. Õga aasta omma' na' õks uma sünnükodo kaemah käünü', huulmalda tuust, õt viisa' ja massinaga tulõk veiga kallis om.

Kõnõli Lättemäe nuuriga, kes omma esägä üteh käünü uma kodotaloh nii kavva, ku esi' mäletasõ'. Andre ja Elo Lättemägi omma' sõsar ja veli. Üts 9 ja tõõnõ 11 aastaka vanna. Alalisõlt elävä na' Eestih Tartomaal. Õga aasta tahtva õks Mõlapäävästä kodo tulla'. Parhillatsõ Kossolka külägä ei hoia' naid ütte pääle kodotalo ja paari tuttava miäki. A õks kisk süämega Petseremaa poolõ. Sugulasi sääl olõi, a paar tutvat õks. Ku ma küsse Elo käest, õt mis ta arvas tuust piirist, milleperäst nail om vaja õga kõrd viisat taodõlda, ütel ta õt veido mõnitav om sääne olukord. Tahas õks, õt olõs Eesti all sjoo külä, a samas läät nigu välismaalõ. Muido Setomaast Elo ja Andre ei tiiä' a umma kodokülä Petseremaal tundva höste. Tuust olõnõmalda', õt vinnekiilt kumbki lats mõistai, om nail Kossolkah sõbõr Nikita, kiä esi' om mustlanõ. Kokkovõttõh omma' Lättemäe noorõ' käünü inämp kontrolljuunõ tagosõl Setomaal ku Eesti mano kuuluval. Sääntse paiga' nigu Petseri, Irboska ja Utsa järv omma' naile väiga tutva'. "Sääne tunnõ tulõ pääle, nigu peris kohalik olõs" arvas Andre. Küläh naabri' ja tõõsõ' omma kõik veiga sõbraliku ja ei näütä näpuga egä ütle halvastõ. Kiäki ei vahi võõrildõ. Latsõ' löüdvä, õt ku piirikontroll lihtsamast tettä' ja rohkõmp piiripunktõ püstü panna', saasi pallo rohkõmp rahvast ummi kodokülli kaema. Viisa' jätäsi peris är'. Andre saai arvo, minkõ jaost naid üldsõ vajja om. Loodus om siih veiga illos. Elolõ ja Andrele om õks ummamuudu paistnu tuu, kuis kerko man haudu pääl süvväs ja ummi tutvitõga kõnõldas. Sjoo kommõ miildüs nailõ veiga ja na' märgotava', õt tuu tegegi seto pühä' erilisõst ja seto rahva üttehoitvast. Eestih olõi na' säänest asja nännü, õt ummi kraamõga surnuaia pääle mindas. Setosid paistu timahava pallo olõvat, märkse Elo. Petseri latsilõ jalki veiga miildüi. Sääne ilodu liin paistus nailõ parhilla tuu. Miäkit arvo saai turul, ku paktas kraami. A kohaliku' saava' eski arvo eesti keelest. Lättemäe latsilõ miildüs Kossolkah veiga ja õks tahtva tulõva aastaka vahtsõst tulla'. Kodo om õks alati hää tunnõh peräle jõuda'. **Hõrna Maarja**